

OORSCHHELP

Nieuwsbrief van Dorpsvereniging Heilig Landstichting

hakken voor
de eeuwigheid
lotgevallen van
een voetbalclub
warmtenet in HLS?
de vaste rubrieken
en veel meer!

fotografie: Marcel Krijgsman

nummer 80 | september 2026

colofon

De OORSCHHELP is een uitgave van Dorpsvereniging Heilig Landstichting en wordt bezorgd op alle adressen in Heilig Landstichting.

De OORSCHHELP verschijnt vier keer per jaar en bevat nieuws voor en over het dorp, berichten van belang voor de dorpsbewoners en de agenda. Niet-inwoners van Heilig Landstichting kunnen een abonnement op de Oorschelp nemen tegen kostprijs. Opgave bij de redactie.

REDACTIE:
Wim de Vries, Marleen Moggré, Jan de Koning, Marian Habets, Vera Mattijssen (namens de Dorpsvereniging), Jan Lückér (vormgeving).

De redactie behoudt zich het recht voor om aangeleverde teksten in te korten of redactioneel te wijzigen. Altijd in overleg met de schrijver(s).

CONTACT:
Andreaslaan 29,
6564 AT Heilig Landstichting
E: oorschelp@phls@gmail.com

AANLEVEREN FOTO'S BIJ ARTIKELEN:

- * Zo groot mogelijk, maar minimaal 150dpi op gewenste grootte van afdruk.
- * Stuur foto's als losse bestanden (dus niet in een Word document).
- * Afbeeldingen in kleur als JPG-, PNG-, of als PDF-bestand.

ADVERTEREN:
De Oorschelp wordt (mede) mogelijk gemaakt door de volgende adverteerders:

Marcel Krijgsman, In De Blauwe Druif, Klopper & Kramer, Bistro van Loon, Kliniek Heyendaël, Bazuin Zonwering, Coby, Pulles Makelaardij, Zen Centrum Nijmegen, Freek, Gezondheidscentrum Brakkenstein.

Wilt u ook adverteren in De Oorschelp?
Dat kan. Neemt u hiervoor contact op met oorschelp@phls@gmail.com

MEER INFORMATIE:
www.dorpsverenigingheiliglandstichting.nl

van de redactie

Op de omslag van deze Oorschelp zien we Ward Boeijen druk bezig met het beitelen in een brok steen. Misschien dat hij al weet wat het moet gaan worden, misschien ontwikkelt de uiteindelijke vorm zich wel gedurende het (hak) proces. Om maar te zeggen: niet alles is van tevoren bepaald en vastgelegd. Dat geldt voor veel meer dingen, dat geldt eigenlijk voor het leven in het algemeen.

Zo ook weer ieder kwartaal voor de inhoud van de Oorschelp. Iedere keer is het weer afwachten welke kopij wij mogen verwachten, welke verhalen er worden verteld, welke nieuwheden moeten worden gedeeld. Iedere keer weer de afweging of iets wel of niet geplaatst kan worden, of we teksten moeten aanpassen of inkorten. Ook deze keer weer.

Zo zal de trouwe lezer het wellicht opvallen dat we deze keer geen rubriek 'nieuwe bewoners' hebben. Niet omdat er geen nieuwe bewoners zijn, maar gewoon omdat het er deze keer niet van kwam. Maar ook zonder deze 'vaste rubriek' hebben we, vinden wij, weer meer dan genoeg interessante artikelen voor u. Wat te denken van het verhaal achter de omslagfoto, de ontwikkelingen op het terrein van Pro Persona, de lotgevallen van de enige voetbalvereniging die Heilig Landstichting rijk was, de literaire ontmoeting met Annemarie Haverkamp en nog veel meer.

En natuurlijk de column van Dick Verstegen, de groentekok, en de agenda.

Wij wensen u ook deze keer weer veel leesplezier.

De volgende Oorschelp verschijnt december 2026. Kopij aanleveren vóór 1 december 2026 en sturen naar: oorschelp@phls@gmail.com.

De Oorschelp in kleur:

Op de website van de dorpsvereniging kunt u een versie van de Oorschelp in kleur vinden. Deze versie is bovendien interactief. De verwijzingen en links naar websites, e-mailadressen e.d. zijn actief.

Foto omslag: Ward Boeijen aan de slag tijdens de Open Atelieldagen van Groep 85.
Fotografie: Marcel Krijgsman

van de voorzitter (a.i.)

GASVRIJ EN GASTVRIJ

Het nieuws stond er wekenlang vol mee: een flink deel van Europa stond in brand. Recordhitte, bosbranden, rookwolken die over hele landen trokken. Best confronterend, zo'n zomer waarin zelfs de zon soms meer voelde als vijand dan als vriend. Vanuit het buitenland hield ik angstvallig het nieuws in Nederland in de gaten: *het zal bij ons toch ook niet...?*

Het dubbele is dat diezelfde zon die bossen doet verschroeien, ons ook elke dag opnieuw, gratis, meer energie stuurt dan de hele mensheid ooit kan opmaken. Een energietekort is er dus eigenlijk niet. Helaas gebruiken we al ruim honderd jaar vooral olie, gas en kolen — met, achteraf bezien, aardig wat bijwerkingen.

Precies dat idee van overvloed is waar de werkgroep energie mee bezig is: ze onderzoeken de haalbaarheid van een warmtenet en een autodeelproject. Gedeelde eigen energie, minder blik in het dorp en meer (elektrische) auto's die gedeeld worden. Wat een mooi vooruitzicht!

In mijn Thaddeuslaan ging deze week zelfs al een huis van het gas - benieuwd wie er nog meer volgt. Al zou het wél jammer zijn als het hele dorp straks blauw ziet

van de rook omdat iedereen massaal hout gaat stoken; gelukkig bestaat de stookwijzer-app, voor wie 'm nog niet kent...)

Kortom: minder verbranden, meer opvangen, meer delen. Heb je zin om mee te praten over het warmtenet, zonnepanelen, thuisaccu's of het autodeelproject, of wil je gewoon eens aanschuiven bij de **werkgroep energie** om te horen wat er allemaal speelt? Je bent van harte welkom.

Tot slot: ik zie uit naar het **running dinner**. Daarbij ontvang je - gastvrij - enkele dorpsgenoten voor een aperitief, een voorgerecht of een hoofdgerecht. Dit soort ontmoetingen zijn voor mij het mooiste voorbeeld van waar we als dorpsvereniging voor staan; het verbinden van dorpsgenoten. Je woont namelijk niet alleen in een dorp, je woont niet alléén in een dorp. En op burendag komt dát tot uiting. Wie weet kom ik wel bij jou eten???

Smakelijk!

Otto Wijnen
namens het bestuur van de Dorpsvereniging

Oproep aan alle heren in ons dorp en naaste omgeving

TEKST: Miep Thuijls

Het maandagavondkoor van de Bosduivel is naarstig op zoek naar mannen! Kom eens vrijblijvend kijken, luisteren en meezingen op maandagavond om 20.15 uur.

We zingen liederen uit alle windstreken en we vinden gezellig samenzijn van belang.

Dit alles vindt zijn weg onder de bezielende leiding van Marleen Moggré.

- **Wanneer:** Elke maandagavond
- **Waar:** in de Bosduivel
- **Tijd:** 20.15 tot 21.45 uur

Vierdaagse in De Bosduivel

TEKST EN FOTO: Moniek Steggerda

Op de zondag vóór De Vierdaagse druppelen de eerste wandelaars binnen. Bed zoeken, bagage uitpakken, slaapzak uitrollen, schoenen klaar zetten en dan koffie met gebak. Op maandagavond zijn ze allemaal angekommen: 30 wandelaars uit alle delen van Nederland, een enkele Belg en vier Duitsers.

Voor velen is het een hartelijk weerzien, want de meesten komen elk jaar terug naar dat supergezellige dorps huis in het groen, met al die vrijwilligers die zo goed voor hen zorgen. En ze haalden allemaal de eindstreep: de snellen en de trageren, de mensen mét en zónder blaren, de jongeren en de ouderen.

Er viel geen onvertogen woord; een oase van rust en saamhorigheid vormden we, lopers en vrijwilligers samen. Een vader van drie tieners zei met een mengeling van tevredenheid en afkeuring: "mijn kinderen hebben deze week op pannenkoeken geleefd". Hij doelde daarbij op onze befaamde huisgemaakte pannenkoeken, gebakken door de vrijwilligers en dagelijks in grote stapels naar de Bosduivel gebracht. Ze vonden gretig aftrek: 's morgens bij het ontbijt en daarna meegenomen voor de lunch.

Sam Knaap verzorgde het diner en dat heeft een legendarische status. "Hoelang staat het eten te wachten?", vroeg een bezorgde inspecteur van de GGD. "Nou", zei ik, "dat moet je je als volgt voorstellen: om 18.00 uur wordt het eten binnengebracht en op het biljart gezet. Iedereen zit dan al aan tafel. Dan stormt iedereen (min of meer gecontroleerd) op het buffet af en om 18.15 uur is het op".

Het was een mooie week, al was het voor de vrijwilligers heel veel werk. Maar we gaan ze missen, die wandelaars, en zij óns misschien ook. Tot we elkaar weer zien in 2027, zelfde tijd, zelfde plaats. Hopelijk allen goed getraind en in goede gezondheid.

Naschrift:

helaas overleed onze zeer gewaardeerde vrijwilliger Bert Peters kort na De Vierdaagse; we missen hem!

Running Dinner

TEKST: Dorothé Derks

Op 26 september organiseren wij voor de 2de keer een **running dinner** in Heilig Landstichting.

Afgelopen jaar deden meer dan 80 dorpsgenoten mee. Het was een groot succes. Meer nog: iedereen die mee deed, heeft een ontzettend gezellige avond gehad, leuke nieuwe burens ontmoet en lekker gegeten.

Ook deze keer hebben we 3 gangen: een aperitief, een voorgerecht en een hoofdgerecht. Daarna sluiten we gezamenlijk af met een feestelijk toetjesbuffet en koffie in de Bosduivel. We starten om 16.30 uur, ongeveer om 21.00 sluiten we af. Ouders met jonge kinderen kunnen kiezen voor een kortere versie.

Doe dus dit jaar (ook) mee en meld je aan op de website van de dorpsvereniging. Daar vind je ook alle informatie.

Opera spektakel in de Cenakelkerk

TEKST EN FOTO: Vera Mattijssen

Van 19-23 augustus vond in de Cenakelkerk, op de begraafplaats en in Museumpark Orientalis de tweede editie van de Wagner4daagse plaats. De eerste maal was in 2023. Dit festival, gewijd aan de muziek van Richard Wagner (1813-1883), is een initiatief van operazanger en regisseur Marc Pantus. Het programma omvatte concerten, lezingen, een audiotour, silent disco en masterclasses van sopraan Eva-Maria Westbroek. Hoogtepunt was de dagelijkse opvoering van acte 3 van Wagner's opera Tannhäuser.

Tannhäuser is een ridderfiguur uit historische vertellingen. Hij wordt verscheurd door zijn liefde voor twee vrouwen. Als hij de zinnelijke liefde met Venus al te onverbloemd bezingt wordt hij voor boetedoening op pelgrimstocht naar Rome gestuurd. De paus verleent hem echter geen vergiffenis. Wanhopig keert hij terug naar huis, waar zijn vriend Wolfram hem opvangt. Maar alleen de vrome Elisabeth kan hem verlossing bieden.

De opera wordt gewoonlijk uitgevoerd met een groot symfonieorkest, maar voor de opvoering in de Cenakelkerk is het muziekstuk bewerkt voor muziek door vier strijkers en één pianist/organist. Een serenade vanaf het balkon van de kerk door vier hoornspelers vormt het welkom aan ons als bezoekers. Binnen wacht ons een groots spektakel tegen

de achtergrond van onze mooie kerk, met goede solisten en enkele verrassingen in de enscenering. Zo wacht Elisabeth vertwijfeld op de terugkeer van de pelgrims uit Rome. Als die als koor verschijnen van achter uit de kerk blijken het vierdaagselopers te zijn compleet met gladiolen. Op het eind van de opera sterft Tannhäuser, toch nog vredig door tussenkomst van Elisabeth. Het koor verschijnt opnieuw met de gladiolen, en nu gehuld in T-shirts waarop 'liefde' staat in alle talen (foto).

Het was een hele mooie belevenis. Hopelijk kunnen we over een paar jaar een derde editie van de Wagner4daagse in Heilig Landstichting verwelkomen.

Repair Café

Eerste Repair Café in Heilig Landstichting: Geef uw spullen een tweede leven!

TEKST: Peter Duteweerd

Heeft u nog een kapotte koffiezetter, een stoel met een losse poot of een kledingstuk waar een scheur in zit? Gooi het niet weg! Op zaterdag 10 oktober vindt het allereerste Repair Café van Heilig Landstichting plaats. Van 14:00 tot 16:30 uur staan vrijwillige reparateurs klaar in dorpshuis De Bosduivel om samen met u spullen weer als nieuw te maken.

Het Repair Café is dé plek waar buurtgenoten elkaar ontmoeten en op een gezellige, duurzame manier aan de slag gaan. Of het nu gaat om kleine elektronica, houten voorwerpen, textiel of speelgoed: neem het mee en kijk samen met onze handige experts of het hersteld kan worden. Repareren is niet alleen goed voor het milieu en de portemonnee, het is ook nog eens ontzettend leuk. Ook als u niets te repareren heeft, bent u van harte welkom voor een kop koffie en een praatje.

Praktische informatie

- Datum: Zaterdag 10 oktober 2026
- Tijd: 14:00 – 16:30 uur
- Locatie: Dorpshuis De BosDuivel, Heilig Landstichting
- Toegang: Gratis

U bent van harte welkom om binnen te lopen, dorpsgenoten te ontmoeten en samen bij te dragen aan een duurzame Heilig Landstichting.

Tiende HLS golftoernooi op zaterdag 3 oktober

TEKST: Wim de Vries

Op zaterdag 3 oktober vindt het traditionele *HLS golftoernooi* plaats. De afgelopen negen jaren was Bert Peters de drijvende kracht achter dit toernooi echter, zoals al eerder gememoreerd, Bert is helaas niet meer onder ons.

Bert kennende zou hij het zeer op prijs stellen dat dit tiende toernooi doorgang vindt. Wij zien dit doorgaan als eerbetoon aan Bert. Doe mee en meld je aan via de website van de dorpsvereniging.

Dit jaar is de organisatie in handen van Han van Wijk en Engelbert Torremans. Ook niet leden van de golfclub Rijk van Nijmegen worden van harte uitgenodigd deel te nemen! Deze deelnemers betalen dan wel tegen een introductietarief een extra bedrag.

- Datum: zaterdag 3 oktober 2026
- Aanvang: 12.00 uur ontvangst op de golfbaan Rijk van Nijmegen te Groesbeek
- Start golftoernooi: 13.30 uur
- Aanvang diner: 18.00 uur
- Kosten deelname: € 35,00, incl. koffie en gebak, golfronde NB 1-9, bittergarnituur en dagschotel Partners kunnen aansluiten bij het diner.

Aanmelden graag voor 20 september via website: <https://dorpsverenigingheiliglandstichting.nl/event/10e-hls-golftoernooi/>

AANVULLING:

Voor hen die zich al eerder voor dit toernooi hebben opgegeven via het mailadres van Bert Peters verzoeken wij zich nogmaals via de website op te geven.

Bordje 'Eigen Terrein – Betreden op eigen risico' verdwenen

TEKST: Dienneke en Hans Bartels

Op ons stukje grond naast de parkeerplaats van de Bosduivel, Joanneslaan 2, zijn een aantal jaren geleden op het pad aan de voor- en achterkant bordjes geplaatst met bovengenoemde tekst. Al heel snel werd het bordje aan de achterkant weggehaald en bleef dus alleen het bordje aan de voorkant over. Tot enkele weken terug, toen ook dit bordje aan de voorkant verdween.

Mocht iemand meer weten wat er met het bordje gebeurd is horen wij dat graag. Langs deze weg willen wij iedereen echter ook waarschuwen dat wat op de bordjes stond actueel blijft. In verband met de kosten wordt door ons niet overwogen om nieuwe bordjes aan te schaffen maar om het perceel te gaan omheinen waardoor de toegang tot wat er achter ligt alleen mogelijk is via de Cenakelweg.

Literaire ontmoeting met Annemarie Haverkamp in de Bosduivel

TEKST: Marion de Jonge

Op woensdag 23 september komt Annemarie Haverkamp, schrijver, journalist en columnist, naar ons dorp voor een literaire ontmoeting. Ze neemt ons die avond mee in haar tweede roman 'Het Huis dat alles zag' en naar haar eerdere publicaties. Zo schreef ze in november 2024 in de NRC op indringende wijze over de betekenis voor haar van het Begraafpark Heilig Land: 'Er is leven naast de dood'.

'Het Huis dat alles zag' speelt zich af in Nijmegen en verschijnt op 10 september 2026.

Annemarie schreef dit boek in opdracht van de gemeente Nijmegen, als zesde auteur in een reeks waarin eerder A.F.Th. van der Heijden, Jaap Robben, Thomas Verbogt, Tessa de Loo en Abdelkader Benali de stad Nijmegen literair tot leven brachten.

Meer informatie over de inhoud van de avond en de kaartverkoop is te vinden op de website van de dorpsvereniging.

de groentekok

gazpacho met galia-meloen

TEKST: Jan de Koning

Te elfder ure ging de zomersoep van 26 juni niet door. Te heet. De temperatuur lag ver boven de 30 graden en hoewel het in de Bosduivel nog relatief koel bleef, viel de weg er naar toe ruimschoots binnen de kaders van het hitteprotocol. En zo heet wordt de soep nu ook weer niet gegeten.

Overigens stond er dit keer een koude soep op het menu. 'Koude soep'? Het zal veel nuchtere Nederlanders even de wenkbrauwen doen fronsen, gewend als wij zijn aan winterse warme soepen met erwten, klapstuk, bruine bonen, prei of courgetten. Maar deze zomer, met temperaturen die aan Andalusië of Extramadura doen denken, ligt het allemaal anders.

De benaming 'koude soep' wekt niet direct culinaire inspiraties op. De Spanjaarden, zeker die in het zuiden, weten er wel raad mee: 'Gazpacho!' Dat klinkt en voelt echt als de Spaanse zomer en de soep die daar het beste bij past. De naam gazpacho schijnt af te stammen van het latijnse 'caspa' wat staat voor restje of kleinigheid. Volgens een andere bron is de gazpacho afgeleid van het eveneens Latijnse woord 'gazofiliacum' wat zoiets als schatgraven in een kerk betekent. Hoe dan ook, de oudste voorlopers van gazpacho bestonden waarschijnlijk uit een eenvoudige mengeling van oud brood, water, olijfolie, azijn en zout. Deze ingrediënten waren goedkoop en gemakkelijk te krijgen. Boeren en landarbeiders konden er in de hete Andalusische zomer een voedzame maaltijd van maken zonder dat daarvoor een vuur nodig was. Het gerecht was dus oorspronkelijk vooral voedsel voor de arme plattelandsbevolking.

Ook de Romeinen speelden een rol in de ontwikkeling van de gazpacho. Zij gebruikten al mengsels van brood, knoflook, olijfolie, azijn en kruiden. Later beïnvloedden de Arabische en Moorse culturen de Andalusische keuken verder. De tomaat zat oorspronkelijk helemaal niet in de gazpacho. Tomaten en paprika's kwamen pas na de ontdekking van Amerika in de zestiende eeuw naar Europa. Vervolgens duurde het nog geruime tijd voordat zij algemeen werden gebruikt maar uiteindelijk werden zij de belangrijkste ingrediënten van de gazpacho zoals wij die kennen.

In de twintigste eeuw groeide gazpacho uit van een eenvoudig boeren gerecht tot een nationaal symbool van de

Spaanse keuken. De klassieke 'Gazpacho Andaluz' wordt gemaakt van tomaat, komkommer, paprika, knoflook, olijfolie, azijn, water en brood. Het geheel wordt fijn gemalen en koud geserveerd. De kunst is om de smaken optimaal tot ontwikkeling te brengen. Voor de gazpacho met galiameloen gebruik je geen komkommer, wel een rijpe, lekker geurende galiameloen, geschild, ontdaan van zaadjes en gesneden in hapklare blokken. Verder 750 gram romatomen, goed gerijpt en zonder schil en zaadlijsten. De schil gaat er makkelijk af als je de tomaten insnijdt en overgiet met kokend water. Samen met twee of drie tenen knoflook, twee of drie eetlepels rodewijnazijn en zes tot acht eetlepels olijfolie, worden de geschildte tomaten en de meloen in een kom gepureerd. Vervolgens vul je het mengsel aan met een halve

liter tomatensap (Bio) en breng je het geheel op smaak met zout en peper.

Na een halfuurtje afkoelen in de koelkast is de gazpacho klaar om te worden opgediend. Een sneetje wittebrood in blokjes en gebakken in olijfolie met een geperst teentje

knoflook levert heerlijke croutons op. Verder als garnering wat verkruimelde feta en een paar blaadjes munt. Smakelijk!

De volgende seizoenssoep is op 6 november.

Help je mee in het kloppend hart van ons dorp?

TEKST: Els Vermue

We zijn het er bijna allemaal over eens: wat wonen we in een heerlijk dorp. Natuurlijk zijn er de mooie omgeving en de fraaie lanen, maar bijna even vaak wordt het dorpsgevoel genoemd: alle activiteiten, de vele mogelijkheden om een cursus te volgen, de interessante bijeenkomsten, de feesten voor de kinderen. En heel veel hiervan speelt zich af in de Bosduivel. Zeker na de verbouwing is dit het warm kloppend hart van Heilig Landstichting.

Maar.... die Bosduivel draait op vrijwilligers. Er is een enthousiast team van ongeveer 10 dorpsgenoten, we noemen ons het

kernteam. Een keer per maand komen we bij elkaar om te vergaderen: we proberen de discipline op te brengen om hiermee binnen een uur klaar te zijn en dat lukt meestal.

Verder doen we allemaal in meer of mindere mate klusjes: we zetten koffie en thee voor de bezoekers, we draaien bardienst bij bijeenkomsten, we regelen de techniek bij lezingen of films, we zorgen dat de voorraad aangevuld wordt en meer. De een doet twee keer per week een klusje, de ander beperkt zich tot een keer koffie zetten, er zijn ook vrijwilligers die altijd klaar staan als een van ons verhinderd is. Kortom: een leuke, overzichtelijke en niet al te ingewikkelde of zware taak.

Nu zijn we op zoek naar nieuwe kernteamleden. Is het iets voor jou om een bijdrage te leveren om ons dorpshuis een fijne plek te laten blijven? Nieuwsgierig? Of wil je meer informatie of je wellicht aanmelden?

Stuur een berichtje naar: debosduivel@gmail.com
De namen van de huidige kernteamleden vind je op de website van de dorpsvereniging:
<https://dorpsverenigingheiliglandstichting.nl/exploitatie-bestuur/>.

Lotgevallen van een voetbalclub

TEKST: Jan de Koning

In 1980 bestond 'RKSV de Meerwijk' 50 jaar. De club is blijven voetballen tot 2010, toen de laatste wedstrijd tegen BVC (Beekse Voetbal Club) eindigde in een gelijkspel. De spelers van die tijd stapten over naar Brakkenstein, Orion, de Trekvogels of bleven voortaan thuis.

Ik zit met Hennie Claus, zijn zwager Ben Daatzelaar en Jan Ariaans in de Simonlaan, als zij herinneringen ophalen aan een bijzondere amateurclub, de enige sportclub die Heilig Landstichting ooit gekend heeft.

Ben, een groot formaat fotoboek en een uitgebreide verzameling krantenknipsels voor zich, is vanaf 1970 tot het einde bij de club gebleven. Een voetbalfanaat van formaat, maar ook met een groot bestuurdershart heeft hij jarenlang als secretaris geknokt voor een sportaccommodatie in Heilig Landstichting. Maar vergeefs, de Meerwijkse voetbalclub werd elke keer opnieuw van het kastje naar de muur gestuurd. Toen de vereniging in 1930 werd opgericht door meester Roncken, hoofd van de jongensschool, pater Ponti, montfortaan en pastoor Suys, mocht er gevoetbald worden op een veldje aan de Jericholaan. Voor de spelers was dit 'hun heilige grond', totdat het Bijbels Openluchtmuseum het veld opeiste als parkeerplaats voor het Heilig Land. De ene goal lag wel zo'n anderhalve meter hoger dan de andere, maar dat mocht de pret niet drukken. Als de Meerwijkers de tos wonnen speelden zij natuurlijk de eerste helft bergop en de tweede helft bergaf, zodat de tegenstander na de rust tegen de bult op moest voetballen.

De eerste jaren van de vereniging moesten de spelers vóór de wedstrijd nog wel een paar paardenvijgen of koeienflatsen opruimen. Er liep ook een openbaar pad dwars over het veld en als een paar paters Montfortanen het in hun hoofd haalden om hun weg over het voetbalveld te vervolgen, moest de scheids het spel even stil leggen. Jan vertelt: "Ik weet ook nog dat we een keer tegen Union moesten spelen; Union werkte op de Meerwijkse spelers als een rode lap op een stier. Ik stond midvoor en die gemeente was vergeten het gras te maaien. Toen ik de aanvoerder van Union een hand wilde geven, keek hij me een beetje meewarig aan en zei: 'Is jullie schaa-

soms dood?' We hebben daar later nog hartelijk om gelachen."

In de beginjaren, als de club uit moest spelen ging het hele elftal op de fiets naar Millingen, Leuth, Groesbeek, of Beuningen. Zij verzamelden zich bijtijds in 'De Ploeg' en wie geen fiets had ging bij iemand anders achterop. Met veel kabaal en onder het zingen van het eigen clublied, ging de troep op pad. Bij terugkeer in 'De Ploeg', na afloop van de wedstrijd, was het altijd feest. Als het niet was om de overwinning te vieren, dan wel om het verlies te verwerken. Ben: "In onze tijd gingen wij natuurlijk met de auto."

Op de voorlaatste wedstrijd van het seizoen dat de Meerwijk kampioen zou worden miste Jan een penalty, waardoor de wedstrijd in gelijkspel eindigde. "Maar we werden wel kampioen met een doelsaldo van 123 tegen 15. Al heeft het nog lang geduurd voor ik de misser van Jan had verwerkt," lacht Ben en laat een actiefoto zien die nog in de Gelderlander heeft gestaan. "Het was wel een geweldig kampioensfeest."

Er komt een elftalfoto uit 1979 op tafel. Hennie wijst Ben en Jan aan (links staande en gehurkt). Hijzelf is goed te zien, maar onherkenbaar door de zonnebril. "Die lange met een baardje is Paul Wilbers. Hij werd later burgemeester van Groesbeek. En helemaal rechts met de hoed staat Bart Visser, secretaris van de vereniging." Bart Visser was een van de markante figuren van de Meerwijk, altijd aanwezig, kende iedereen, hield alle standen bij. Net als Theo Tax die naast Paul staat. In die tijd had de club drie elftallen voor de zondagcompetitie en één zaterdag-elftal. De spelers van de vereniging kwamen uit Heilig Landstichting, maar

ook uit Nijmegen en de omliggende kerkdorpen. Berg en Dal had bijvoorbeeld geen eigen voetbalclub en Jan, een snelle spits, werd via zijn vader en Bart Visser van ZOW (Zwart Op Wit) uit Heesch naar de Meerwijk geloodst. "Maar de jongens uit de bungalows in ons dorp gingen toch liever op hockey."

Groesbeek kan terecht een 'voetbaldorp' genoemd worden met maar liefst 7 verenigingen, ondermeer de Treffers, Achilles en de Groesbeekse Boys. Het was dus voor de kleine Meerwijk-vereniging vaak behelpen. De club had weinig financiële armslag en kreeg ook niet veel medewerking van de gemeente om een fatsoenlijke accommodatie te ontwikkelen. Jarenlang moesten de spelers zich omkleden in een bouwvallige keet die verborgen in het bos stond. Toen het speelveld van de club in 1984 een parkeerterrein moest worden, kon na enig zeurwerk tijdelijk een veld worden gehuurd bij Henricus, het blindeninstituut aan de Panovenlaan. Daar waren nog wel enkele luxe faciliteiten, douches en een zwembad, maar die mochten jammer genoeg niet gebruikt worden. Ben: "Toen moesten we de oude keet die bij de gemeente stond opgeslagen terugvragen en op het terrein van Henrikus weer opbouwen. Maar vrijwilligers genoeg dus ook dat kregen we klaar."

Trouw ging er elk jaar een delegatie van de vereniging, namelijk Ben, Theo Tax, Toon Furen en niet te vergeten Peter Thijssen naar de gemeente om de noodzaak van een vaste accommodatie te bepleiten. Op het 60-jarig jubileum in 1990 leken hun inspanningen succes te hebben. Burgemeester van Gils gaf de vereniging hoop op een nieuwe accommodatie, dit keer aan het Klappijenpad achter hotel Erica. Daar stak milieubeheer echter een ecologisch stokje voor: 'sport is een gebiedsvreemde activiteit en vormt een bedreiging voor dassen, reeën, vogels en vleermuizen'.

Die streep door het Klappijenpadplan riep nogal wat boze reacties op bij leden en niet-leden van de vereniging. Een briefschrijfster verwoordde het in de Gelderlander als volgt: "Op het maisveldje waar de accommodatie van de Meerwijk zou moeten komen, wordt al meer dan negen jaar gespoten tegen onkruid en ongedierte; laat daar maar een mooi grasveld voor de jeugd komen. Ik wandel al jaren door het bos daar, maar heb

nog nooit een konijn, das of hert gezien. Alleen loslopende huisdieren en crossbrommende jongelui."

In de loop van het 80-jarig bestaan is er veel beleefd in de vereniging. Misschien wel omdat zij zo klein was en voortdurend moest opboksen tegen grote clubs, belangenorganisaties en de (gemeente)politiek, bestond er een grote solidariteit tussen de leden onderling, een vriendschappelijke sfeer en kameraadschappelijke harmonie. "Als we een toernooi organiseerden zorgden de vrouwen, Helma, Corrie, Riekje, Will en Leen voor de omzet: zij brachten van thuis een frietpan mee en bakten/verkoften kroketten, frikandellen en gekoeld bier in de barak." Het kon ook voorkomen dat het ene elftal niet voldoende spelers had, dan speelde er weleens iemand uit het zaterdagteam op de zondag nog een paar wedstrijden. "Ja, een mooie tijd, dat was het."

Najaarsactiviteiten voor de kids in Heilig Landstichting

TEKST: Nanco Oudejans

De Oranjevereniging heeft voor de tweede helft van het jaar weer een paar fantastische evenementen op de planning staan voor alle kinderen in ons dorp. Zet de volgende data alvast in de agenda:

- Zaterdag 26 september – Burendag**
Tijdens Burendag stemmen we het programma af op het aantal gangen van het eten in de wijk. Zo kunnen de kids laagdrempelig aansluiten bij de activiteiten!
- Zaterdag 31 oktober – Halloween (vanaf 17:30 uur)**
Tijd om te griezelen! Vanaf 17:30 uur wordt het gezellig spoorloos spannend in het dorp voor jong én oud. Trek je monsterste of engste outfit aan en doe mee.
- Zaterdag 21 november – Sinterklaasintocht (15:00 – 17:00 uur)**
Sinterklaas brengt weer een bezoek aan Heilig Landstichting! Tussen 15:00 en 17:00 uur ontmoet hij alle kinderen gezellig in dorpshuis De Bosduivel. Houd de komende tijd de bekende groepen op WhatsApp in de gaten voor meer details per activiteit. We hopen jullie allemaal te zien!

.....

In memoriam Bert Peters

TEKST: Jan de Koning en Wim de Vries

Maandag 10 augustus overleed Bert Peters. De vrijdag daarvoor werd bekend dat hij een ernstige vorm van kanker had. De behandelingsopties moesten nog worden bepaald. Veel dorpsgenoten werden compleet verrast door dit verdrietige bericht; velen waren nog op vakantie.

Bert was een geziene mededorpsbewoner, dagelijks te ontmoeten als hij rondfietste, door het dorp of op ‘zijn’ Museumpark. Hij was vrolijk, goedgehumtst en overal waar hij kwam maakte hij een praatje, een complimentje of kwam met een nieuwtje, een nieuw idee, een grappig verhaal. Bert had een sociaal betrokken hart, was jarenlang lid van het kernteam van de Bosduivel en was daar ‘onze’ barman, was lid van het vierdaagse team en stond elke dinsdagmiddag op het petanqueveld in de speeltuin. Op Koningsdag organiseerde hij het jaarlijkse jeu de boules-toernooi en in oktober het HLS-golftoernooi. Ook was hij de drijvende kracht achter de herbouw van de omvergereden poort op de Cenakelweg.

Op zijn 81ste verjaardag namen we afscheid van Bert in de Cenakelkerk en de Piet Gerrits zaal.

Bert je laat een grote leegte achter; we missen je.

Grensgebied

TEKST: Jan Lückert

Afgelopen vrijdag 28 augustus was de Bosduivel omgetoverd tot een filmzaal voor de vertoning van de documentaire **Grensgebied**. Deze documentaire van filmmaker Rik van der Linden gaat over natuur, landschap en de mens-natuur relatie in de Gelderse Poort en het Rijk van Nijmegen.

Het was opvallend dat een groot deel van de 80 bezoekers in De Bosduivel op vrijdag 28 augustus niet uit Heilig Landstichting afkomstig was. Dat is dan waarschijnlijk weer te verklaren uit het feit dat de vertoning van de film in de omliggende kernen overal uitverkocht was en is. En dat is terecht, want het is een prachtige film die laat zien in welk mooi stukje Nederland wij wonen.

De film werd ingeleid door o.a. onze dorpsgenote Tiny Wigman. Zij is overigens ook uitgebreid in beeld in deze documentaire waarbij zij nadruk legt op het belang van een duurzame en langdurige samenwerking van alle betrokken partijen (boeren, burgers, ecologen) voor het in stand houden van de natuur.

De film volgt een reis van de Waal/Rijn tot De Bruuk, waarbij fysieke grenzen (stuwwal, rivier, dijk, hekken, kribben) en mentale grenzen (natuur versus cultuur, landbouw versus wildernis) worden onderzocht.

Bewoners, boeren en ecologen vertellen hun verhaal over gebieden als de Millingerwaard, Ooijpolder en Groesbeek, met aandacht voor biodiversiteit inclusief de aanwezigheid van grote grazers, vogels zoals de ijsvogel en blauwborst, en zelfs de kans om zeearenden te spotten.

De film benadrukt de veerkracht van de natuur en de rol van menselijk ingrijpen bij het herstel en behoud van het landschap. Mensen vergeten collectief hoeveel natuur er verloren is gegaan. Wat nu normaal lijkt voor jongeren, is het resultaat van decennia visie, werk en liefde voor het landschap – met onze regio als voorbeeld voor rewilding, boerennatuur en recreatie.

De film is onderdeel van een trilogie en heeft als doel om mensen bewust te maken van de wisselwerking tussen mens en natuur, de waarde van landschapsontwikkeling en de mogelijkheden voor behoud en herstel. Het nodigt uit om het landschap met andere ogen te bekijken en stimuleert gesprekken over hoe natuur en cultuur in balans kunnen worden gebracht

Voor de documentaire is gefilmd vanaf voorjaar 2025. De première vond plaats op 26 augustus 2026 in de Mallemolen in Groesbeek.

De documentaire is mede mogelijk gemaakt door: Via Natura, De Ploegdriever, Stichting Landschap Ooijpolder-Groesbeek, Werkgroep Milieubeheer Groesbeek, de Groene Bondgenoten, ARK rewilding en de Gemeente Berg en Dal.

... het is een prachtige film die laat zien in welk mooi stukje Nederland wij wonen.

Warmtenet in Heilig Landstichting?

TEKST: Jan de Koning

In de loop van 2040/2050 moeten we van het gas af. Dat is geen eenvoudige opgave, want wat moet er in de plaats komen van onze oude, vertrouwde gasketel? Een warmtepomp? Meer zonnepanelen? Een windmolen? De afgelopen maanden heeft bureau ‘Impuls’ onderzocht wat voor Heilig Landstichting de mogelijkheden zijn voor een warmtenet, in het bijzonder een ZLT (Zeer Lage Temperatuur)-warmtenet dat werkt met temperaturen tussen de 10 en 20 graden. Het grote voordeel van deze “lage temperatuur” is dat de transportleidingen geen dikke isolatie nodig hebben in vergelijking tot hoge temperatuur warmte netten. ‘Impuls’ heeft de technische uitdagingen onderzocht en voor een aantal varianten berekend wat de kosten zijn van zo’n netwerk. Hieronder een verslag en samenvatting van de belangrijkste resultaten.

Waar hebben we het over?

In Figuur 1 is een warmtenet getekend.

De belangrijke onderdelen zijn:

HET LEIDINGENNETWERK.

Dit netwerk, ook wel tracé genoemd, is te vergelijken met de huidige gasleidingen, maar dan gevuld met water in plaats van gas. Warmtepompen (WP) in de woningen halen de warmte uit dat water en brengen het naar een hogere temperatuur, nodig om de aangesloten huizen te verwarmen. De warmte die de warmtepomp uit het water haalt zorgt ervoor dat de temperatuur in de retourleiding 6° C. lager wordt. Dat verschil moet ergens anders in het tracé weer in balans gebracht worden door warmte toe te voeren. Dit wordt het regeneratiesysteem genoemd.

DE WARMTEBRONNEN.

Er zijn drie mogelijkheden. In een ‘open Warmte Koude Opslag (WKO)’, wordt ‘s zomers warmte (in de vorm van warm water) opgeslagen die ‘s winters weer kan worden gebruikt voor verwarming. Deze open bodemlus is vooral een collectieve voorziening en kan worden gekoppeld aan duurzame energiebronnen zoals windmolens of zonnepanelen. De tweede optie wordt ‘gesloten bodemlus’ genoemd en is voornamelijk een individuele voorziening, hoewel deze ook in een collectief warmtenet kan worden opgenomen. In de derde optie gebruikt een lucht-water warmtepomp (l-w WP) rechtstreeks de warmte uit de omgevingslucht voor verwarming van een individuele woning en maakt strikt genomen dus geen deel uit van het warmtenet.

HET REGENERATIESYSTEEM.

Regeneratie van een bron komt neer op het ‘laden’ van de bron met energie. Het regeneratiesysteem houdt de koude- en warmtevraag in balans door ‘s zomers de opslag diep onder de grond aan te vullen met warmte uit zonnecollectoren, zonnepanelen, of een andere warmtebron, zodat die in de winter weer in het warmtenet gebruikt kan worden.

DE INDIVIDUELE EINDGEBRUIKERS / WONINGEN.

De warmte uit het netwerk kan op verschillende manieren terecht komen bij de eindgebruikers. De eerste manier is dat iedere eindgebruiker de aangeleverde watertemperatuur in het warmtenet met een eigen warmtepomp van 12°C naar 30 à 40°C brengt en daarmee het huis verwarmt. Maar de eindgebruiker zou evengoed de benodigde warmtepomp kunnen huren van het (al dan niet collectieve) warmtebedrijf. In beide gevallen betaalt de eindgebruiker via de elektriciteitsrekening voor de stroom die de warmtepomp nodig heeft. Een derde aansluitoptie is dat de eindgebruiker geen warmtepomp koopt of huurt, maar direct met het warmtebedrijf de warmte in gigajoules¹ afrekent (GJ). In dit geval levert het warmtebedrijf de warmtepomp en de benodigde stroom als onderdeel van de dienstverlening.

Wat is onderzocht?

Als eerste heeft Impuls onderzocht of een ZLT-warmtenet, in Heilig Landstichting technisch haalbaar is. In ons dorp gaat het om ca. 300 woningen, voor de helft vrijstaand, voor 1/3 twee-onder-een-kap en voor 1/6 hoek- en tussenwoningen. Uit de gegevens van het kadaster en van Liander is de gemiddelde warmtevraag per woning en dus de benodigde capaciteit van het warmtenet berekend. Voor de relatief grotere, vrijstaande woningen is die gemiddeld 80 gigajoules per jaar; voor de kleinere ligt die rond 45 gigajoules.

Welke conclusies?

Technisch gezien kunnen al die gigajoules worden geleverd door één of meerdere open WKO’s, of door een groot aantal (100 tot 250) gesloten bodemlussen. In het warmtenet zal een regeneratiebron ervoor moeten zorgen dat er ‘s zomers net zoveel warmte in het systeem gebracht wordt als de verbruikers gedurende de winter afnemen. Impuls heeft gekeken naar zonnewarmte en warmte uit het riool. Voor zonnewarmte is zo’n 11.000 m2 aan zonnecollectoren nodig. Je zou ook de warmte onder een paar kunstgrasvelden (13.000 m2) aan de overkant van de Nijmeegse baan vandaan kunnen halen. Kunstgrasvelden schijnen fantastisch te werken als zonnecollectoren. De hoeveelheid warmte die uit het riool kan worden gewonnen blijkt te weinig en bovendien te duur.

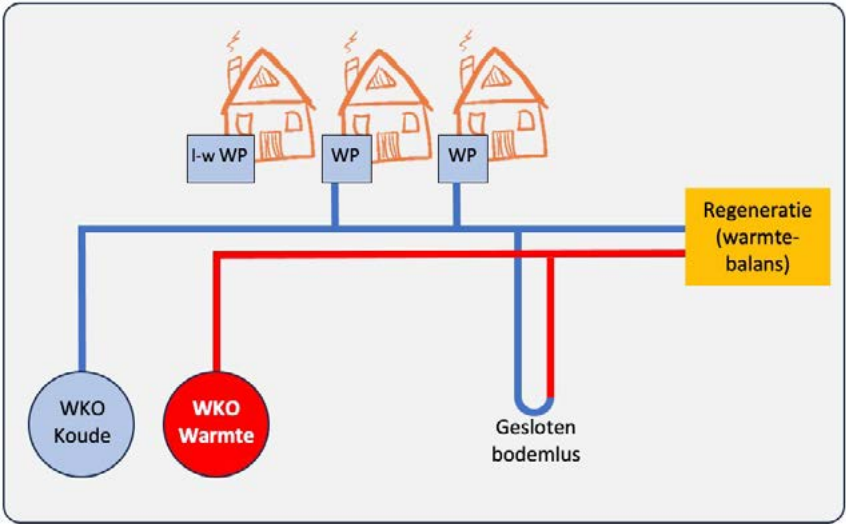
Als tweede stap is Impuls op basis van de technische mogelijkheden aan de slag gegaan met het financiële plaatje. Zij hebben drie kostensoorten in beeld gebracht: de eenmalige aansluitkosten (BAK), het (maandelijks) vast recht, en de variabele kosten afhankelijk van de warmtevraag. Al deze kosten zijn berekend voor verschillende scenario’s, waarin bijvoorbeeld het aantal WKO’s is gevarieerd, de regeneratiebron, het aantal en type woningaansluitingen en de keuze voor gesloten bodemlussen in plaats van open WKO’s.

Welke conclusies?

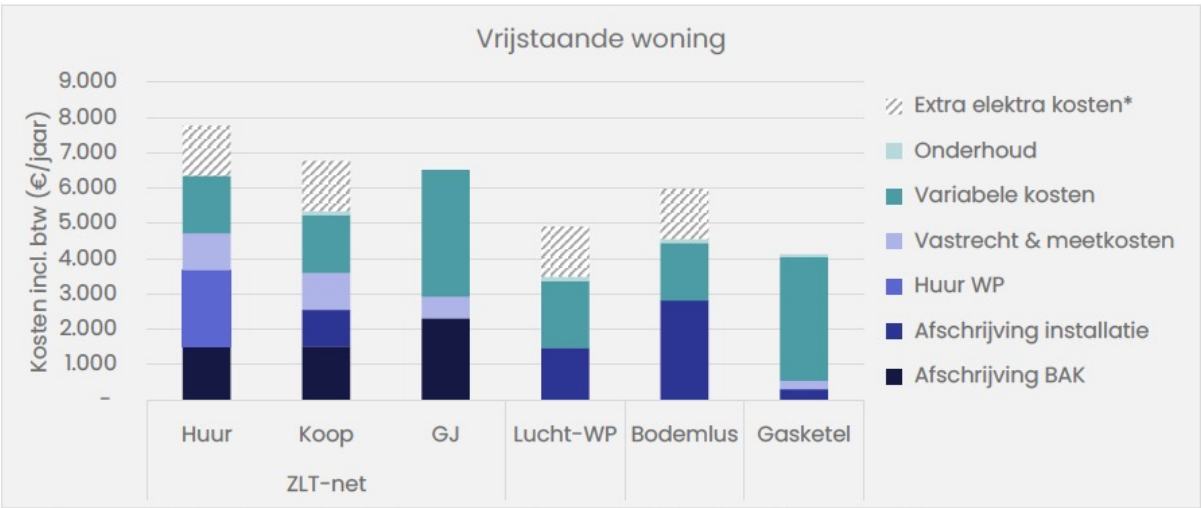
Allereerst moet het warmtenet zorgen voor een duurzame, betrouwbare en comfortabele energievoorziening. De aansluitkosten en de tarieven van het warmtenet moeten redelijk zijn en in elk geval vergelijkbaar met de huidige kosten voor verwarming. In het eerste scenario ging Impuls uit van 4 WKO’s, een regeneratiesysteem met zonnecollectoren en kunstgrasvelden, 100% deelname in HLS en de eenvoudigste aansluiting voor de individuele eindgebruikers (koop- of huur). De aansluitkosten voor dit scenario liggen in de orde van € 16.000 (inclusief subsidie).

In een scenario waarin 70% van de huizen meedoet worden de aansluitkosten per woning een stuk duurder, maar aan de andere kant zijn er dan ook minder WKO’s nodig. De eenmalige aansluitkosten komen dan in de orde van € 12.500 tot € 13.500 te liggen.

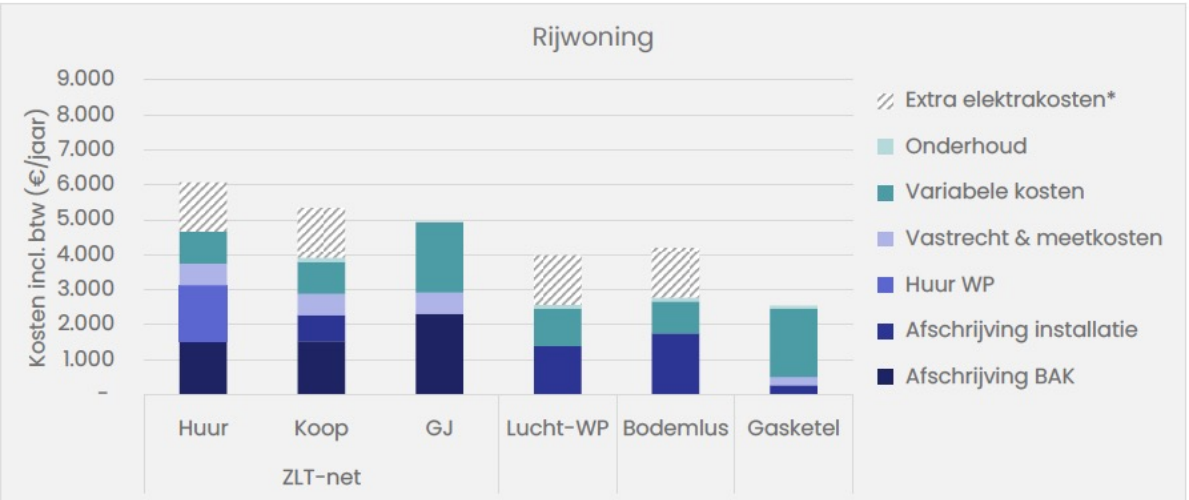
Hoe het met de jaarlijkse vaste en variabele kosten op de energierekening zit? Uit de berekeningen blijkt dat in HLS een lucht-water warmtepomp relatief het goedkoopste is.

figuur 1: schema ZLT warmtenet

figuur 2: jaarlijkse lasten vrijstaande woning (extra elektrakosten voor eventuele verzwarende aansluiting)

figuur 3: jaarlijkse lasten rij woning (extra elektrakosten voor eventuele verzwaring van aansluiting)

Figuur 2 en 3 geeft een overzicht van de kosten voor de volgende alternatieven:

- een aansluiting op het warmtenet waarbij de warmtepomp wordt gehuurd (Huur WP)
- een aansluiting op het warmtenet (Koop)
- een aansluiting op het warmtenet waarbij de warmtepomp van het energiebedrijf is (GJ)
- een lucht-water warmtepomp (Lucht-WP)
- een individuele water-water warmtepomp (Bodemlus)
- een CV-ketel op aardgas

Als individuele oplossingen goedkoper zijn dan een collectief warmtenet, waarom zou een woningeigenaar in HLS dan voor een warmtenet kiezen? Een aansluiting zou immers pas in beeld moeten komen als een collectief systeem het goedkoopste is. Toch heeft een aantal woningeigenaren al gekozen voor de duurdere warmtepomp met een gesloten bodemlus en niet voor een lucht-water warmtepomp. Waarom?

Het zou voor de gemeenschap rendabeler kunnen zijn (na afloop van de salderingsregeling) om de overproductie van de

gezamenlijke zonnepanelen in te zetten als regeneratiebron. Ook de veel lagere geluidslast van de kleine warmtepomp binnenshuis ten opzichte van de buitenstaande lucht-water warmtepompen is een belangrijk argument! Gelet op de huidige geopolitieke situatie waarin niemand kan voorzien hoe de gasprijs zich ontwikkelt is een belangrijke overweging dat wij als gemeenschap duurzaam onafhankelijk kunnen worden met een eigen warmtenet en -bron! Daarmee koop je nu met een eigen bron veel zekerheid en rust!

Zouden deze overwegingen breder gedragen worden in HLS? Zou daardoor een warmtenet toch aantrekkelijker worden dan een lucht-water warmtepomp, of een CV-ketel? Hoe willen we een collectieve aanpak verder organiseren? De energiewerkgroep wil daarover graag met dorpsbewoners in discussie op de volgende bijeenkomst op 7 oktober in de Bosduivel. Meer informatie volgt op de website en via de dorpsmail.

(1) Een gigajoule komt overeen met 280 kWh, het is de energie die gewonnen kan worden uit ongeveer 30 kubieke meter aardgas.

Klimaatweek: eerste week van november

TEKST: Lies van Campen en Jan de Koning

Van 30 oktober t/m 8 november barst de zesde editie van de *klimaatweek* los! Door het hele land zetten bewoners, scholen, organisaties en gemeenten zich in voor een beter klimaat.

Ook in onze gemeente zijn de voorbereidingen in volle gang, vanuit ons dorp is de werkgroep duurzaamheid betrokken. Het belooft een week vol inspiratie, activiteiten en ontmoetingen te worden,

waarin we laten zien hoe krachtig lokale initiatieven kunnen zijn. Wil je ook meedoen? Houd de website van de *klimaatweek* en van de gemeente in de gaten om te kijken wat er in onze omgeving gebeurt.

Wil je niks missen? Meld je dan aan voor de klimaatweek nieuwsbrief via klimaatweek@hier.nu.

EcoFest en Open Monumentendag op Orientalis

TEKST: Petra van Soest

Museumpark Orientalis is op zaterdag 12 en zondag 13 september 2026 het decor van twee heel verschillende, maar beide bijzondere dagen. Op zaterdag 12 september vindt van 10.00 tot 17.00 uur EcoFest plaats: een festival over leven, aarde en onze gezamenlijke toekomst, georganiseerd door De Zendo. Een dag later, op zondag 13 september, is het Museumpark onderdeel van de Open Monumentendag.

EcoFest: ruimte voor twijfel en verbinding

Het EcoFest, georganiseerd door De Zendo in samenwerking met partners, biedt een dag om stil te staan bij wat er werkelijk toe doet: wat geeft ons energie, wat hebben we nodig om het leven te vieren, en hoe vinden we elkaar om samen iets in beweging te zetten? Het programma bestaat onder meer uit interactieve lezingen, verzorgd door Natascha Kooiman, Jan Willem Breukink, Marlou Peters van Grinsven en Kees Klomp. Daarnaast is er ruimte voor workshops, een audiotour, kunst, muziek en momenten van bezinning.

Open Monumentendag: 115 jaar erfgoed dat leeft

Op zondag 13 september opent Museumpark Orientalis gratis haar deuren tijdens de Open Monumentendag. Het is

een unieke plek in de wereld, met bijzonder erfgoed waar verhalen samenkomen. Het dorp Heilig Landstichting, het Begraafpark, de Cenakelkerk, de kloosters en het Museum-park vertellen samen een bijzonder verhaal van Museum-park Orientalis en groeide uit tot een landschap van ruim 30 hectare waar alle wereldbeelden en levensbeschouwingen een plek hebben. Nieuwsgierig hoe erfgoed tot leven komt? Kom langs en ontdek dat erfgoed meer is dan alleen steen.

Een weekendje weg voor het hele gezin

Naast beide programma's kunnen bezoekers genieten van de bosrijke, heuvelachtige omgeving, speurtochten, beleefpaden en natuurlijk de expositie Schatten van de Oude Wereld. Wie trek in iets lekkers krijgt, kan terecht in de Romeinse Herberg of bij de picknickplekken.

Praktische informatie

Op zaterdag 12 september vindt het EcoFest plaats van 10.00 tot 17.00 uur bij De Zendo in Museumpark Orientalis. Voor het EcoFest zijn aparte tickets te bestellen via ecofest.nl. Voor Museumpark Orientalis dien je op deze dag een regulier museumticket te kopen via de website of aan de kassa van het Museumpark. De museumkaart is geldig. Op zondag 13 september is het Open Monumentendag en zijn bezoekers gratis welkom in Museumpark Orientalis; je hoeft dan geen ticket te kopen voor het museum.

Voor meer informatie:

Petra van Soest
Museumpark Orientalis
Telefoon: 06 26436110
E-mail: p.vansoest@museumparkorientalis.nl

Misha Beliën, initiatiefnemer
Telefoon: 06 50645668
<https://ecofest.nl/pers/>

Ontwikkelingen op het terrein van Pro Persona

TEKST: Marian Habets

Inwoners van Heilig Landstichting konden enige tijd geleden een omwonendenavond bezoeken waarbij zij werden geïnformeerd over de ontwikkelingen op het terrein van Pro Persona. Het gebruik van gebouw De Brug en de kliniek in aanbouw van IrisZorg werden besproken. Ook was er aandacht voor vragen en eventuele zorgen van omwonenden. De betrokken organisaties werd verzocht omwonenden beter en vroegtijdiger te informeren en te horen. Daarnaast werd het gebied van omwonenden uitgebreid zodat meer mensen worden bereikt.

Pro Persona

Meerdere gebouwen van Pro Persona op de Nijmeegsebaan (waaronder de Brug) zijn oud en op termijn toe aan vernieuwing. Zodra daar concrete plannen voor ontstaan zullen omwonenden worden geïnformeerd. Gebouwen die Pro Persona zelf niet gebruikt worden verhuurd aan andere (zorg)instellingen of via Ad-hoc (tijdelijke verhuur en anti-kraak). Door te zorgen dat de panden gebruikt blijven en door noodzakelijk onderhoud te doen, wordt verval en kraak voorkomen.

Stand van zaken De Brug

Structurele oplossingen voor dak- en thuisloze mensen zijn complex en vragen veel tijd. Daarom

zijn naast structurele ook vaak tijdelijke opvangvoorzieningen nodig, zodat mensen niet op de straat aangewezen zijn. De opvang in gebouw De Brug maakt deel uit van deze tijdelijke inzet. In het gebouw worden nu 26 dak- en thuisloze mensen opgevangen. In de periode dat De Hulsen (onderdeel van IrisZorg) nieuwbouw kreeg, werden er tijdelijk 87 mensen opgevangen op het Pro Persona-terrein plus 53 mensen in het NEBO-klooster. De mensen die momenteel bij De Brug verblijven zijn redelijk zelfredzame mensen met lichte problematiek. Ze werken aan herstel, stabiliteit en doorstroom naar een passende vervolgplek, zoals begeleid wonen of zelfstandig wonen met ondersteuning. IrisZorg huurt het gebouw van Pro Persona, in eerste instantie was dat tot afgelopen juni. Het huurcontract is echter verlengd tot en met december 2026 en op dit moment is nog niet duidelijk wat er daarna met de locatie gebeurt.

Monitoring in de buurt

Tijdens de bewonersbijeenkomst zijn zorgen over mogelijke toename van overlast en gevoelens van onveiligheid besproken. Tot dan toe (peildatum juli 2026) waren er bij IrisZorg, politie en gemeenten Nijmegen en Berg en Dal geen/nauwelijks meldingen binnengekomen van overlast of andere bijzonderheden m.b.t. bewoners van De Brug. De gemeenten, afdeling Toezicht en Handhaving en politie monitoren in de buurt. Daarbij wordt onder andere gekeken naar meldingen die binnenkomen bij politie en Toezicht en Handhaving. Het blijft van belang dat overlast of andere zaken gemeld worden.

Kliniek IrisZorg

IrisZorg heeft op dit moment klinieken op drie locaties: Tiel, Wolfheze en Zevenaar. Met de nieuwbouw in Nijmegen worden de locaties Wolfheze en Zevenaar samengevoegd. Deze locaties zijn sterk verouderd en voldoen niet meer aan de veranderde vraag van cliënten. Ook ontbreekt op die locaties de mogelijkheid tot uitbreiding.

IrisZorg is in januari 2026 gestart met de bouw van de kliniek aan de Panovenlaan voor maximaal 52 mensen. Daar worden detox, verslavingsbehandeling, diagnostiek en verdere psychologische behandeling aangeboden. Mensen zijn gemotiveerd om aan hun problematiek te werken en hun verslavingsgedrag te doorbreken. Bij IrisZorg werken cliënten zoveel mogelijk aan hun behandeling vanuit huis. Maar soms is tijdelijk een opname in een kliniek nodig, om daarna de behandeling weer ambulant voort te zetten. De opname is altijd zo kort mogelijk en varieert van twee weken tot drie maanden.

Pro Persona is dichtbij, wat de samenwerking vergemakkelijkt. In het traject naar herstel is het voor cliënten ook belangrijk om onderdeel uit te blijven maken van de samenleving, als oefenruimte voor het oppakken van een verslavingsvrij leven.

Het is geen gesloten kliniek en cliënten kunnen dus een ommetje in de wijk maken. De behandelaar en de client maken goede afspraken voor buiten het terrein van de kliniek. Overlast op het terrein zal IrisZorg zoveel mogelijk zelf oplossen, er is 24/7 personeel aanwezig. Voor overlast buiten het terrein is er nauw contact met politie of handhaving.

Een onderscheidend kenmerk van het project is de volledige houtskeletbouw, die niet alleen bijdraagt aan de duurzaamheid van het gebouw, maar ook zorgt voor een warme, natuurlijke uitstraling die het welzijn van gebruikers positief beïnvloedt. Er is een huiselijke setting met ruime spreekkamers, gezamenlijke leefruimtes en beschermde buitenzones. Naar verwachting is de bouw in het eerste kwartaal van 2027 klaar. IrisZorg houdt omwonenden op de hoogte. Aan het eind van de bouwperiode en de inrichtingsfase komt er een open dag en kunnen omwonenden op uitnodiging een kijkje komen nemen. Tot die tijd kunt u de ontwikkelingen volgen via iriszorg.nl/blijfopdehoogte

Beschermd Wonen Plus

In juni 2025 hebben RIBW Nijmegen & Rivierenland, IrisZorg, Pro Persona en VGZ Zorgkantoor een intentieovereenkomst ondertekend voor de ontwikkeling van Beschermd Wonen Plus: een woonzorgaanbod voor mensen met een langdurige, complexe ondersteuningsvraag. Sindsdien onderzoeken de partijen gezamenlijk of en hoe dit zorgconcept vorm kan krijgen. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de doelgroep, het zorgconcept, de financiële randvoorwaarden, de samenwerking en een mogelijke locatie. Een locatie op het terrein van Pro Persona is nog steeds in beeld en wordt gezien als kansrijk voor deze doelgroep: het biedt rust en ruimte en er is een bestaande sociale- en zorginfrastructuur. Op dit moment is er echter nog geen definitief besluit genomen over de haalbaarheid van deze locatie.

Voor vragen over opvanglocatie De Brug of over de andere ontwikkelingen op het Pro Persona-terrein kunt u contact opnemen met de onderstaande organisaties:

- IrisZorg: Bel met 088-606 1600 of stuur een e-mail naar info@iriszorg.nl of klinieknijmegen@iriszorg.nl
- Pro Persona: Receptie van Pro Persona Nijmeegsebaan via 024-343 60 00 of stuur een e-mail naar huisvesting@propersona.nl.
- Gemeente Nijmegen: U vindt de contactgegevens via: <https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/contact/>.
- Gemeente Berg en Dal: www.bergendal.nl/meldpunt-buitenruimte. Hier kunt u bijvoorbeeld meldingen doen van overlast van personen, kapotte straatverlichting of zwerfafval.
- Wijkagent Harjan Bekkering (Heilig Landstichting): via contactformulier op www.politie.nl/mijn-buurt of bellen naar 0900 8844. Dit formulier en telefoonnummer is uitsluitend bedoeld voor niet-spoedeisende vragen. Bel bij spoed altijd 112.

Gebruikte bronnen voor dit artikel:

- Update omwonenden De Brug d.d. 16-7-2026 door Inge Nuijten, woordvoerder/strategisch communicatieadviseur van gemeente Nijmegen*
- iriszorg.nl/blijfopdehoogte

sfeerimpressie van de nieuwe kliniek van Iriszorg aan de Panovenlaan in Nijmegen

Herdenking van de operatie Market Garden

TEKST: Frans Geertsen

Beleef 82 jaar vrijheid op de grond waar in 1944 werd gestreden voor onze toekomst. De Stichting Airborne vrienden Groesbeek, was dit jaar al vroeg begonnen met de organisatie van de herdenking 82 jaar MARKET GARDEN. Tot eind juli liep alles zoals gewenst, er werd gerekend op deelname van een eenheid van de 82nd All American Airborne Division.

Geheel onverwacht echter kwam onlangs een mededeling van Amerikaanse zijde dat dit jaar geen deelname van 82nd zou plaatsvinden. Gevolg van deze mededeling was dat grote delen van het programma moesten worden aangepast of zelfs geschrapt.

Dit jaar worden op een aantal plaatsen in het operatiegebied van de 82ste AA kleine plaquettes geplaatst om gesneuvelde para's te herdenken.

In Heilig Landstichting is op 16 september, daags vóór het officiële begin van de herdenkingen, een kleine plaquette te onthullen op de plaats waar op 17 september 1944 een parachutist van het 505 PIR door een tragisch ongeval om het leven kwam. Deze plichtigheid zal plaatsvinden om 15.00 uur bij de Nijmeegsebaan 68.

Voor informatie over de regionale herdenkingen: volg de Gelderlander, Omroep Berg en Dal en R7. Herdenkingsvlaggen kunnen bij Frans Geertsen (fggeertsen1932@kpnmail.nl) worden besteld.

TEKST: Jan de Koning, FOTO S: Jan de Koning en Marcel Krijgsman

4 november: Science Café

TEKST: Marga van Schalkwijk en Renee Wensink

Engelbert Torremans uit Heilig Landstichting is de spreker op de vierde editie van het Science Café in de Bosduivel.

Engelbert was zijn hele werkzame leven betrokken bij de nieuwste ontwikkelingen in ‘vaste’ telecommunicatie-industrie en vooral gespecialiseerd in alles wat met datanetwerken en protocollen te maken heeft. Van ATM tot IP en van ISDN tot SIP.

Op 4 november zal hij ons vertellen over de werking van internet, hoe je eigen thuisnetwerk functioneert, hoe werkt versleuteling (encryptie), wat betekent “veilig” bij internet gebruik, hoe werkt e-mail, hoe kun je met wat simpele testen kijken wat er mis is met je thuisnetwerk, en nog veel meer.

Het wordt weer een inspirerend en interessant Science Café.

De toegang is gratis. In verband met het aantal beschikbare plaatsen vragen we jullie je aan te melden.

- **Wanneer:** 4 november 2026
- **Aanvang :** 20.00 uur met inloop en koffie vanaf 19.30 uur
- **Waar:** de Bosduivel
- **Aanmelden:** www.dorpsverenigingheiliglandstichting

Hakken voor de eeuwigheid

Panovenlaan, zaterdagmorgen 11 uur. Het is even zoeken maar dan geven de vlaggen van Groep 85 aan waar de open atelierdagen te vinden zijn. Voorheen had je daar de sauna, nu wordt er hard gebouwd. Groep 85 is een beeldhouwerscollectief, ontstaan in 1985 en heeft eind vorig jaar de leegstaande keuken op het Pro-Persona terrein in gebruik genomen als atelier, werkplaats en expositieruimte. Vandaag willen zij zich presenteren en laten zien wat zij aan kwaliteiten in huis hebben. Ik praat met onze dorpsgenoot Ward Boeijen, lid van het collectief, met Jan Willem Rutgers, voorzitter van de vereniging en met Marty Wijffelaars, allen ervaren en gedreven beeldhouwers.

Ward (39): “Sinds december vorig jaar ben ik het jongste lid van beeldhouwcollectief Groep 85. Het getal 85 refereert aan het jaar dat de mogelijkheden en beeldhouwlessen aan de Lindenberg ophielden te bestaan en de toenmalige cursisten besloten om zelfstandig door te gaan. Ik werk als architect, maar wil daarnaast ook vrij werk maken. Daarom heb ik me aangemeld bij het collectief.” Ward is nog aan het ontdekken wat hij wil, met welk materiaal en met welke technieken. Na afronden van een technische trainingsopdracht is hij nu bezig met een beeld in Belgisch hardsteen. Omdat hij duikt als hobby werkt hij daarnaast nog aan een egelvis met allerlei uitsteeksels. “Je werkt samen met de steen en het kan soms jaren duren voor dat je je beeld hebt ‘bevrijd’ van zijn omhulsel. Iedereen hier werkt op zijn of haar eigen

foto: Ward Boeijen aan de slag

manier, je kijkt veel naar elkaar, je leert van elkaar, je ontwikkelt je samen en helpt elkaar om je eigen weg te vinden.”

De collectieve fascinatie voor steen en de bezieling van het ‘hakken’ vormen het bindmiddel van Groep 85. Maar in die verbinding is de diversiteit groot, in gebruikte steensoorten, zoals Belgisch hardsteen, een groot aantal marmersoorten en Portlandsteen, en in bewerkingstechnieken. Zo wordt buiten vaak gewerkt met machines en binnen met handbeitels, vijlen en raspen. Een prachtig voorbeeld van de samenwerking in de groep is het project ‘The Circle of Stones’ (2001 tot 2017). Dit is een tot de verbeelding sprekend sculpturenlandschap in het Zuid-Engelse Portland. In de loop van een aantal jaren kwamen hier 10 tot 15 leden van de groep twee weken per jaar werken aan tonnenzware rotsblokken. Soms duurde het meer dan zeven jaar om een sculptuur af te maken, dat vervolgens voor de eeuwigheid in de Circle of Stones zal blijven staan.

“We hebben nu ook weer een project in de Belgische Ardennen dat erg inspirerend is,” vertelt Marty Wijffelaars. “Minimaal vier keer per jaar gaat een groep van ongeveer 6 personen, hakken op het terrein van steenhouwerij Torres in Clavier/Les Avins in België.

foto: ‘The Circle of Stones’

We werken daar in een tot drie meter grote blokken Belgisch hardsteen, ook wel bekend als Arduin of petit granit en spraken af de eerste reeks beelden aan een centraal thema te wijden, en wel de vier klassieke elementen: aarde, lucht, water en vuur.”

Marty is thuis in veel artistieke disciplines zoals beelden in steen, brons en keramiek, ze maakt assemblages en geeft tekenles. Zij werkt -naast haar lidmaatschap bij de Groep - als zelfstandig kunstenaar en is ook vaak thuis bij de bronsgieterij in Beers, onder leiding van Loek Hambeukers. “Het is fantastisch om op deze nieuwe locatie aan de Panovenlaan te kunnen werken, waar alles altijd klaar staat en alle nodige faciliteiten beschikbaar zijn. Ik ben een beelddenker en wat mij aanspreekt is het ambachtelijke, het geduld en de puurheid van het materiaal. Dat materiaal bepaalt dan ook altijd hoe ik te werk ga. Bij steen volg ik de natuurlijke vorm en structuur. In brons start ik gevoelsmatig met was of klei. Bij keramiek en tekenen gaat de vrije vorm voor en speel ik met wat er gebeurt.”

Voor het atelier annex expositieruimte staat een kolossaal brok hardsteen, waarvan nog niet duidelijk is of het nu rond moet worden of vierkant. Het blijkt het grootste werk van de expositie te zijn en afkomstig van een grote kerk die in Hatert stond en moest worden afgebroken. Het blijkt het altaar uit die kerk te zijn en is met een speciaal transport naar het nieuwe terrein gebracht. Jan-Willem Rutgers die

de kolos ‘in bewerking’ heeft, legt uit: “Van altaar moet het een rogvis worden in combinatie met een engel. Je zou mijn stijl kunnen omschrijven als het vormgeven van onzichtbare energieën. In de wereld is namelijk veel meer aan de hand dan we kunnen zien, dan wat zichtbaar is.” Jan-Willem is al sinds de oprichting bij Groep 85 betrokken en heeft dus jaren kunnen nadenken over wat hem fascineert. “Eigenlijk is het ‘NU’ het enige wat bestaat, en dat terwijl het niet meetbaar is. Die stenen waar wij mee bezig zijn bestaan al miljoenen jaren. Het is een groot voorrecht dat wij daar een aantal jaren aan mogen werken. En na dat we onze sporen in de steen hebben achtergelaten, wordt hij weer tijdloos en blijft bestaan, misschien wel voor de eeuwigheid. Als ik me dit realiseer, vind ik de rust en het geduld om desnoods nog jaren aan mijn altaar door te hakken.”

Inmiddels stroomt het terrein voor het atelier vol met geïnteresseerde kunstliefhebbers. Er worden speeches gehouden, foto’s gemaakt, met bubbels getoost en een gezamenlijk geproduceerd logo onthuld. Voor het collectief is een lang gekoesterde wens uitgekomen, een plek waar zij hun passie voor steen en natuur uit kunnen leven. Maar ook een plek waar hun diversiteit zichtbaar mag worden en waar zij hun kwaliteiten graag willen laten zien.

Droog

TEKST: Marian Habets

Afgelopen augustus waande ik mij even terug in de coronatijd: binnenblijven tussen dikke muren, de gordijnen dicht om me te beschermen, deze keer tegen een verzengende hitte. Ik volgde het dagelijkse weerbericht op de voet, die gevreesde persconferentie die mijn hoop op verlichting (lees: regen) elke keer weer deed vervliegen. Geen virus deze keer, maar verhitte en verdroging.

Hoe lang zou het gaan duren? Moesten we eten en water (of wc papier) gaan inslaan? Airco’s? Schaduwdoeken? Kwetsbare groepen zoals ouderen met zwakke harten en weinig dorstprikkels moesten in de gaten worden gehouden. En met de hitte kwam de droogte, de natuur had het zwaar. Bladeren hingen slap, werden geel, verbrandden soms en werden ten slotte afgestoten: de overlevingsstrategie van de plant bij droogtestress. De waterstanden zakten tot extreme laagte. We bleken afhankelijker van de rivieren dan we dachten.

Vijf jaar geleden werden er coronavaccins ontwikkeld. Nu werden de plannen afgestoft om ons water beter vast te houden voor toenemende droge tijden. Van afvoerspecialist moet Nederland vasthoudspecialist worden.

Zelf had ik ook zo mijn watermanagement. Afwasteil en emmertje bij de kraan en de douche, elke opgevangen druppel telde en kon de tuin in. Alleen mijn dierbaarste en kwetsbaarste tuinplanten kregen af en toe water. Het is niet altijd zinvol om je planten in droge periodes heel veel water te geven. Planten kunnen zich na verloop van tijd aanpassen aan droge omstandigheden. De meeste gevestigde planten doen dit door hun wortels dieper de grond in te laten groeien en daar nog water te vinden. Geef zo nodig een jonge boom of nieuwe haag liever één keer per week 30 tot 50 liter aan de voet dan elke dag een scheutje. Het water moet naar de diepe wortels, niet naar de bovenlaag.

Sommige bodems (zand en veen) worden bij langdurige droogte waterafstotend. Het water blijft dan eerst als een bolletje op de grond liggen voordat het intrekt. Het loopt weg langs krimpscheuren, terwijl de wortelzone kurkdroog blijft. Om het water bij de wortels te laten komen kun je met een riek gaatjes maken in de bodem, zo’n 10 cm diep. Giet beetje bij beetje en laat het water steeds een paar minuten

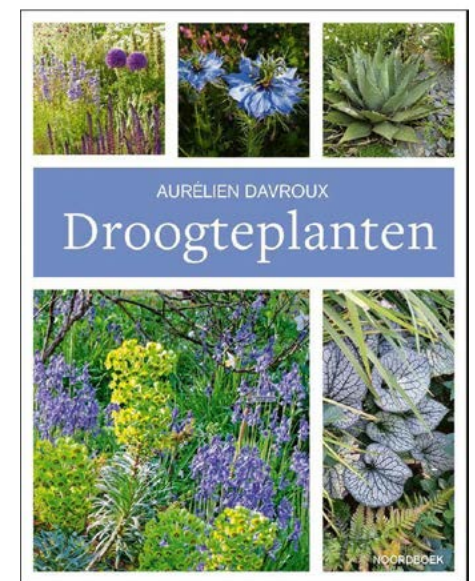
intrekken, de bodem wordt elke keer iets ontvankelijker voor de volgende scheut water.

Nu het september is en het weer heeft geregend, is het groen aarzelend aan het terugkomen. De meeste planten zijn in leven gebleven. De wortels overleven blijkbaar toch en de plant loopt in het najaar of komend voorjaar toch weer uit. Niet te snel een plant wegdoen dus. Als je twijfelt of een struik of boompje nog leeft, kras je met je duimnagel een heel klein stukje in de bast van een dunne tak. Groen eronder betekent leven, bruin betekent dat het op die plek dood is, vaak alleen het uiteinde van de tak. Laat verbrand blad voorlopig zitten. Het oogt misschien niet mooi, maar het geeft schaduw aan wat eronder nog leeft. Grote snoeibeurten stel je uit tot de plant hersteld is — snoeien zet aan tot nieuwe groei, en dat kan een gestreste plant niet goed aan.

Zorg ervoor dat de bodem in je tuin zoveel mogelijk bedekt is met zowel planten (bodembedekkers, maar bomen en struiken zorgen ook voor verkoelende schaduw) als ‘dood’ organisch materiaal: mulch. Mulch kan elk organisch materiaal zijn dat op de bodem wordt gelegd om vocht vast te houden, de bodem te beschermen tegen hitte, planten te beschermen en het bodemleven te voeden. Elk procent meer organische stof laat je bodem tientallen liters extra water per kubieke meter vasthouden. Behalve met bladeren en takjes kun je in de tuin ook mulchen met grasmaaisel of hooi, gerijpte boombast, bladaarde, goed verteerde dennennaalden, houtsnippers, stro, zeewier, ‘bijna compost’ (nog niet helemaal gerijpt), plantenresten (snoeiafval) en papier/karton. Mulchen is de goedkoopste verzekering tegen de gevolgen van toekomstige droge zomers.

En last but not least: het boek ‘Droogteplanten’ (Aurélien Davroux) geeft informatie en uitleg over het verminderen van waterbehoefte in de tuin en biedt een systematisch overzicht van tuinplanten die geen of vrijwel geen water nodig hebben.

Ik kijk er steeds vaker in...

foto's: impressies van de open dag

Wandelprogramma van het Bosduiveltje

TEKST: Helen van der Ven

Elke derde woensdag van de maand organiseren we wandelingen van 3 tot 5 km (naar keuze). We volgen de seizoenen en proberen steeds nieuwe, verrassende natuuummetjes te vinden in het Rijk van Nijmegen en soms een beetje daarbuiten. Drie natuurgidsen, Ri-ja Meuleman, Pieter Thissen en ikzelf, begeleiden de wandelingen en vertellen onderweg veel over de natuur.

Op 16 september brengt de wandeling ons naar Hengstdal (Nijmegen-Oost). Daar zijn in de afgelopen jaren een aantal eenvormige gemeentelijke plantsoenen door enthousiaste vrijwilligers omgevormd tot groene en bloemrijke buurttuinen. Deze hebben prachtige namen als Zilverhof, Vogelkers en Moerbeiplantsoen. Én er is een 25 jaar oude vlindertuin. De bewoners van Hengstdal werken zo aan een groene en duurzame buurt. Dankzij al die werkzaamheden groeit ook de sociale samenhang in de wijk.

Voor deze en alle wandelingen geldt: we carpolen om 9.30 uur bij ons dorpshuis de Bosduivel en zijn rond 12.30 uur weer terug. Save the date.

Het programma:

- 16 september: Buurttuinen Hengstdal
- 21 oktober: Staddijk paddenstoelen
- 18 november: Westermeerwijk
- 17 februari: Ommetje
- 17 maart: Vogelenzang
- 21 april: Ewijkse Plaat/Loenense Buiten polder
- 19 mei: Landgoed Grootstal
- 16 juni: Rondje Hunerberg, met afsluiting in het oude Canisiuscollege

Wil je aan alle 8 wandelingen deelnemen, dan betaal je €35,- Graag aanmelden bij helenvandervan@gmail.com. Wil je het per keer bekijken, dat kan ook. Dan betaal je €5,- per keer. Altijd aanmelden (zie boven)

Wandelen HLS 18 september

TEKST: Annelies van Gunst

Wil je meer weten over oude graven (vooral periode Suijs 1915-1941) op ‘onze’ mooie begraafplaats? Ga dan mee op ontdekkingstocht op 18 september met Paul van Bokhoven naar het oudste graf, de oudste grafsteen, een grafje in ongewijde aarde en nog veel meer...

We gaan proberen de namen op de graven wat meer een gezicht te geven.

- Wanneer: vrijdag 18 september 2026
- Waar: Vertrek van parkeerplaats de Bosduivel om 14.00 uur.
- Kosten: € 3.-
- Aanmelden: anneliesvgunst@gmail.com

Na afloop drinken we thee/koffie in de Bosduivel.

Vervoer met auto naar de ingang van de begraafplaats is mogelijk.

Damesfit in de Bosduivel

TEKST: Alet Dikmen

‘Een fit en ontspannen resultaat door oefeningen die harmonieus op elkaar aansluiten’

Dat is het motto van Damesfit, iedere donderdagochtend in de Bosduivel. We beginnen met een warming-up met veel aandacht voor houding, bewust bewegen en cognitieve fitness. Daarna starten we met spierversterkende, lenigheids- en balansoefeningen met aandacht voor de ademhaling en grondoefeningen vanuit de basisprincipes van Pilates. We doen deze oefeningen met op de achtergrond muziek uit alle windstreken en van alle tijden. Mijn aanbod is zeker ook geschikt voor dames met een chronische aandoening.

- Wanneer: Vanaf donderdag 3 september: 9.00u-10.00u of 10.00u-11.00u
- Waar: Dorpshuis de Bosduivel
- Kosten: Van september t/m december: 154,- een losse les 14,-.
- Interesse of aanmelden: aletdikmen@gmail.com of bel 06-81715347

Dorpsvereniging Heilig Landstichting

WANDELPROGRAMMA

Natuurwandelingen het Bosduiveltje

16 september: buurttuinen Hengstdal.

21 oktober: Staddijk, paddenstoelen.

18 november: Westermeerwijk.

Op woensdag. Verzamelen om 09.30 uur bij de Bosduivel om te carpoolen. Rond 12.30 uur terug. Begeleid door 3 natuurgidsen. Informatie en aanmelden: helenvandervan@gmail.com Kosten: €5 per wandeling of €35 voor 8 wandelingen.

WANDELPROGRAMMA HLS

Met een thema in/rond ons dorp

18 september: begraafplaats HLS, met Paul van Bokhoven.

volgende wandelingen op 9 oktober, 23 oktober, 13 november en 27 november.

Op vrijdag. Organisatie: Annelies, Bob, Els, Helen en Josine. Verzamelen om 14.00 uur bij de Bosduivel. Wandeling tot 2,5 km. Na afloop samen koffie of thee drinken. Kosten: €3 per wandeling of €10 voor 5 wandelingen. Aanmelden: anneliesvgunst@gmail.com.

WOONWIJZER HEILIG LANDSTICHTING

Inloop iedere laatste woensdag van de maand, 18.00 - 20.00 uur.

Kom langs bij de energieadviseurs met vragen over isoleren, verwarmen en de energiegemeenschap HLS. Contact: woonwijzerHLS@gmail.com.

OPEN ATELIER

Iedere donderdagmiddag 14.00- 16.30 uur.

Informatie: Coosje Brunnekreeft, coosjebrunnekreeft@gmail.com.

BOSDUIVELCAFÉ

Iedere 3e vrijdag van de maand, te beginnen

18 september, van 17.00 - 19.00 uur.

Gastheren Hans Vemer en Silvo Meulendijk heten alle dorpsbewoners welkom.

HERDENKING OPERATIE MARKET GARDEN

Woensdag 16 september, 15.00 uur.

Nijmeegsebaan 68. Tevens onthulling plaquette.

LITERAIRE ONTMOETING

Annemarie Haverkamp over haar boek

‘Het huis dat alles zag’.

Woensdag 23 september, 20.00 – 22.00 uur,

inloop vanaf 19.30 uur.

Tickets à €12,50 verkrijgbaar via de website.

BURENDAG

Running dinner 2e editie.

Zaterdag 26 september, 16.30 – 21.00 uur.

3 gangen bij burens thuis en toetjesbuffet in de Bosduivel. Voor ouders met jonge kinderen korte versie mogelijk, m.m.v. het Oranje Comité. Aanmelden via de website.

GOLFTOERNOOI HLS

Zaterdag 3 oktober.

Organisatie wordt waargenomen door Han van Wijk en Engelbert Torremans.

DISCUSSIEAVOND ENERGIECOLLECTIEF HLS

Woensdag 7 oktober.

Stand van zaken rond vorming van een energielcollectief HLS: warmtenet, energie delen, deelauto's en woonwijzer. Presentaties en discussie over toekomstige organisatie.

REPAIR CAFÉ

Nieuw!!!

Zaterdag 10 oktober, 14.00 - 16.30 uur in de Bosduivel.

Organisatie: Peter Duteweerd.

NIEUWE BEWONERSBORREL

Vrijdag 16 oktober 17.00 – 19.00 uur, tijdens het maandelijkse Bosduivelcafé.

KLIMAATWEEK

2 - 6 november.

Diverse activiteiten in Berg en Dal voor een sterker klimaat. zie ook www.klimaatweek.nl.

SCIENCE CAFÉ

Woensdag 4 november 20.00 uur, inloop vanaf 19.30 uur, in de Bosduivel.

Engelbert Torremans over internet, werking en veiligheid. Graag tevoren aanmelden via de website van de dorpsvereniging. De toegang is gratis.

JAARGETIJD DORPSSOEP

Vrijdag 6 november 18.00 – 19.30 uur: herfstsoep.

Dyonne van Duren, Christianne de Meijer en Tony te Pas koken een heerlijke maaltijdsoep en maken een toetje na. Uiterlijk 2 dagen tevoren aanmelden via de website van de dorpsvereniging. €5,- p.p.

PUB QUIZ

Woensdag 4 november 20.00 uur.

Aanmelden via de website van de dorpsvereniging.

Oranje Comité

BURENDAG

Zaterdag 26 september.

Running dinner ook voor gezinnen met kinderen. Kijk voor meer informatie op de website van de dorpsvereniging

HALLOWEEN

Zaterdag 31 oktober, vanaf 17.30 uur.

SINTERKLAAS

Zaterdag 21 november, 15.00 – 17.00 uur.

Vereniging 50Plus

BEWEGINGSPROGRAMMA

voor alle inwoners van Heilig Landstichting.

Iedere dinsdagochtend. Zomerstop in juli en augustus

- 9.00 uur: pilates.
- 10.30 uur: sportief wandelen.
- 11.00 uur: functioneel bewegen voor 70+.

PROGRAMMA VOOR LEDEN

Onder andere: lezing door oud huisarts-hoogleraar Toine Lagro-Janssen op 17 september.

Zie verder de nieuwsbrief van vereniging 50+.

Museumpark Orientalis

SCHATTEN VAN DE OUDE WERELD

Van 1 maart tot 2 november, dinsdag t/m zondag van 11.00 - 17.00 uur.

Expositie over wereldhandelsroutes, karavanen, mensen en producten.

Info: www.museumparkorientalis.nl.

ECOFEST

Zaterdag 12 september 10.00 – 17.00 uur

Vanuit De Zendo. Tickets via www.ecofest.nl.

OPEN MONUMENTENDAG

115 jaar erfgoed dat leeft

Zondag 13 september.

Gratis toegang museumpark Orientalis (zo).

ZEVENHEUVELENTAIL EN

ZEVENHEUVELENIHIKE

Zaterdag 26 en zondag 27 september.

NATIONALE NATUURWERKDAG

Vrijdag 6 en zaterdag 7 november 09.30 – 15.00 uur.

Doe mee! Aanmelden via de website

ZENCAFÉ

Donderdag 10.30 - 17.30 uur,

Vrijdag 12.00 - 17.30 uur.

zie: www.dezendo.nl.

Cenakelkerk

BEZICHTIGING EN AUDIOTOUR

De kerk is open voor bezichtiging op donderdag t/m zondag, van 14.00 – 16.30 uur.

Er zijn vrijwilligers aanwezig die uitleg kunnen geven. Audiotour van 30 min voor €3. De kerk is onderdeel van het Grootste Museum van Nederland.

GREGORIAANSE VESPERS

Iedere 1e zondag van de maand 17.00 – 17.30 uur.

Door Gregoriaans Instituut,

www.gregoriaansinstituutnijmegen.nl.

Toegang gratis; een gift wordt gewaardeerd.

OPEN MONUMENTENDAGEN

Zaterdag 12 en zondag 13 september

Met kooroptredens in de kerk.

In dit kader óók open op zaterdag: Mariënbosch en Berchmanianum; en op zondag: Villa Oud-Mariënboom en Orientalis.

NEUMENWORKSHOP

Hoe zing je Gregoriaanse liederen? De neumen zijn een bron van informatie.

Zaterdag 19 september 10.30 – 17.30 uur

Opgeven of vragen? Ga naar:

info@gregoriaansinstituutnijmegen.nl

<http://www.gregoriaansinstituutnijmegen.nl>.

Piet Gerritszaal

Concert Nijmeegs wereldmuziekkor Ima Adama.

Zaterdag 12 september 20.00 – 21.00 uur.

www.imaadama.nl. Gratis toegang.

Hortus Nijmegen

HORECA OPEN

Dinsdag t/m zondag 11.00 – 16.00 uur.

d'Almarasweg / Victor Westhofflaan 22.

LIVE MUZIEK

Hortus Live (gratis):

zondag 20 september, 4 oktober, 18 oktober van 13.30 -15.00 uur.

Voor details zie: www.hortusnijmegen.nl

WORKSHOP: EEN LEVENDE TUIN MAAK JE ZELF

Donderdag 24 september, 19.00 – 21.30 uur.

Aanmelden via www.hortusnijmegen.nl.

Kijk op de website van de dorpsvereniging voor de actuele agenda:

www.dorpsverenigingheiliglandstichting.nl.

Vonk Honk
HET NIEUWE FAMILIEPROGRAMMA IN DE CENAKELKERK

GROEIEN IN GELOOF, SAMEN ALS GEZIN
Een inspirerende middag voor het hele gezin, waar jong en oud samen op weg gaan in geloof, hoop en liefde.

ZO ZIET EEN MIDDAG ERUIT:

1. VERDIEPING APART & OP MAAT
15.15 – 16.30 uur
Kinderen gaan in groepjes verdeeld naar leeftijd aan de slag met het thema van die dag, in de vorm van verhalen en creatieve activiteiten.

2. OUDERS VERDIEPEN ZICH PARALLEL
15.15 – 16.30 uur
Terwijl de kinderen op hun manier ontdekken, volgen ouders een verdiepende sessie over geloof en leven – samen geïnspireerd en bemoedigd.

3. SAMEN ALS GEZIN VIERING OM 17.00 UUR
Na een gezamenlijke pauze komen we samen voor een korte familieviering om 17.00 uur, in kindvriendelijke taal. Samen zingen, kusteren, bidden en zegen ontvangen.

DOE JE MEE? Een plek waar geloof dichtbij komt voor kinderen én ouders. **WEES WELKOM!**

parochie Heilige Drie-eenheid
Ontdek de kracht van het geloof

DOWNLOAD DE 'H3EENHEID NIJMEGEN'-APP EN BLIJF OP DE HOOGTE!

Vonk Honk
HET NIEUWE FAMILIEPROGRAMMA IN DE CENAKELKERK

PROGRAMMA 2026/2027

THEMA'S EN VERHALEN UIT HET OUDE TESTAMENT MET EEN PARALLEL NAAR HET 'HIER EN NU'.

	5 SEPTEMBER	Kennismaken met de Bijbel en elkaar
	3 OKTOBER	Schepping, en laat je huisdier alvast zegenen voor Sint Franciscus!
	7 NOVEMBER	Abraham en Sara, vertrouwen op een onbekende toekomst
	DECEMBER	Kerstspel, Kindje Zoeken, kinderkerst → worden nader aangekondigd
	9 JANUARI	Jozef, dromen en vertrouwen
	30 JANUARI	Mozes, roeping en leiderschap
	20 MAART	Palmpasen en palmpaasstocken maken
	10 APRIL	Esther, niet opgeven en opkomen voor anderen
	22 MEI	Jona; niet willen maar toch ervoor gaan
	12 JUNI	David en Goliath, moed en vertrouwen
	11 JULI (ZONDAG)	Eindejaars Spetterfeest

De bijeenkomsten zijn los van elkaar te volgen.

Je bent ook van harte welkom voor alleen de bijeenkomsten of alleen voor de familie viering op zaterdag.

Samen groeien in geloof, verbondenheid en plezier!

Voor vragen of meer informatie: familiezondagh3e@gmail.com

We zien jullie graag!

DOWNLOAD DE 'H3EENHEID NIJMEGEN'-APP EN BLIJF OP DE HOOGTE!

Zen Centrum Nijmegen vormt een toegankelijke en betrokken groep spirituele vrienden; een sangha.

We gaan uit van zen uit het hart; een grond van liefde waarin de dingen zijn zoals ze zijn en die je tegelijkertijd zorgzaam in de wereld doet staan. Vanuit dit hart oefenen we o.a. met meditatie onze aandacht. We vinden ondersteuning in de zen traditie én zijn met open verwondering naar de wereld van kunst, religie, politiek, ecologie en wetenschap gericht. Van harte welkom!

zennijmegen.nl

ZEN
CENTRUM
NIJMEGEN

VOOR STARTERS E.A.
ZENBOEFENAARS
laat je inspireren door de zenfilosofie

THUISBRENGSERVICE?

FREEK regelt het. Al 25 jaar.
Veilig en vertrouwd in uw eigen auto.

FREEK
chauffeursdiensten

Geen mogelijkheid om zelf te rijden en geen zin in een dure taxi met wachttijd? Onze studentchauffeurs en 55+ chauffeurs brengen u in uw eigen auto veilig en comfortabel naar uw bestemming. Of het nu gaat om een diner, familiebezoek of luchthaventransfer – wij regelen het!

Pluk de dag en boek uw rit via
www.freekregeltHet.nl

U kunt FREEK ook bellen op 024-350 1995

gcbraakkenstein.nl

Gezondheidscentrum Brakkenstein

Apotheek:

- Persoonlijke aandacht en uitstekende service
- Gratis bezorging, ook na 18:00
- Goede samenwerking met de huisarts voor optimale medicatiebewaking

Huisarts:

- Laagdrempelige, betrokken zorg midden in de wijk
- Online zelf afspraken inplannen
- Mogelijkheid tot e-mail consult
- Inloopsprekkuur

024 208 22 88 024 355 23 39

Heyendaalseweg 288
6525 SM Nijmegen

Droomwoning kopen zonder voorbehoud van financiering? HET KAN VEILIG!

Financieel Fit

Financieel Fit | Nijmegen
Marienburg 92
6511 PS Nijmegen
nijmegen@financieelfit.nl
financieelfit.nl

Bel nu voor een passend advies:
024 - 388 3338

Op zoek naar uw droomhuis?
Aangenaam.

Pulles
MAKELAARDIJ

www.pullesmakelaardij.nl

De Rozenhof:

De zomer zit erop, de herfst is in zicht.
We zien u graag in de bistro voor een lunch, diner of alleen een drankje?

www.rozenhof.nl
Nijmeegsebaan 114 - 6564 CK Heilig Landstichting

Rolluiken
Zonneschermen
Zip-screens
Markiezen
Jaloezieën
Lamellen
Rolgordijnen
Shutters
Plissees
Horren
Terrasoverkapping

BAZUIN ZONWERING
ADVIES EN MONTAGE OP MAAT

Rob Bazuin
06 - 2297 9931

Nijmeegsebaan 88b
6564 CH Heilig Landstichting
info@bazuinzonwering.nl
www.bazuinzonwering.nl

Scherpste in prijs voor kwaliteit: Tot 20% korting!

MARCEL KRIJGSMAN PHOTOGRAPHY

vakfotograaf en specialist voor

- particuliere & zakelijke portretten
- huwelijksfotografie
- particulier & bedrijfsevents

mijn missie: mensen laten stralen!

SCHATTEN VAN DE OUDE WERELD

1 MAART - 2 NOVEMBER 2026

DAMES – BEWAAR DIT

ERVAREN COUPEUSE maakt DAMES- HEREN- EN KINDERKLEDING. Tevens GORDIJNEN, KUSSENS ENZ.

Ook voor HERSTEL- EN VERMAAKWERK.

*Zéér redelijke vergoeding.
Bel Coby 06-52157020*

Klopper & Kramer
Uitvaartcentrum Oud-Mariënboom

9,7
klanten vertellen.nl

Hebt u goede ideeën over hoe een laatste afscheid er uit zou moeten zien, misschien dat van uzelf..? Praat er eens over met ons. Wij kunnen als geen ander aangeven wat mogelijk is (alles), waar u aan moet denken en wat het gaat kosten en eventuele voorzieningen daarvoor. We hebben iedere donderdagmiddag een vrij inloopspreekuur (14.00-16.00u), maar wij maken ook graag een afspraak voor een kopje thee bij u thuis.

Oud-Mariënboom Groesbeekseweg 424 Nijmegen 024-323 4444 www.kk.nl

DE DRANKSPECIALIST VOOR AL UW DRANKEN DICT IN DE BUURT!

MEER DAN 700 VERSCHILLENDE SOORTEN WIJN VANUIT DE GEHELE WERELD

MEER DAN 550 VERSCHILLENDE SOORTEN SPECIAALBIER

MEER DAN 250 VERSCHILLENDE WHISKY'S

- RUIM ASSORTIMENT AAN ALCOHOLVRIJ (BIER, WIJN, RUM, GIN, WHISKY)
- TAPVERHUUR, STATAFELS, GLASWERKVERHUUR EN HET HELE PAKKET AAN DRANKEN VOOR UW FEEST!
- ADVIES VOOR WIJN/SPIJS COMBINATIES PASSEND BIJ UW DINER, WIJNPROEVERTIEN EN WIJNCURSUSSEN (WSET)
- BEZOEK ONZE WEBSHOP OP WWW.WIJNHUISNIJMEGEN.NL

wijnhandel
"In de Blauwe Druif"

Wijnhandel "In de Blauwe Druif" - Steenbokstraat 30 - 6531 TH Nijmegen - Tel. 024 355 73 46 - info@dedruif.nl
@indeblauwedruif www.dedruif.nl @wijnhandelindeblauwedruif

Kliniek Heyendaal
Cosmetische Plastische Chirurgie

Dé kliniek voor plastische chirurgie

Over ons:
Betrouwbaar, professioneel en persoonlijk: dat is Kliniek Heyendaal.

Al sinds 2011 zijn we een begrip als het gaat om cosmetische plastische chirurgie. Onze privékliniek bevindt zich bij Nijmegen. Bij ons staan jouw wensen centraal. Deze worden tijdens een uitgebreid consult met de plastisch chirurg besproken om zo een realistisch beeld te krijgen over de mogelijkheden. Je kunt bij ons terecht voor alle plastische chirurgische behandelingen en ingrepen.

Kom langs voor en vrijblijvend consult bij een van onze plastisch chirurgen!

Behandelingen:

- Borstvergroting
- Neuscorrectie
- Gezichtscorrectie
- Lipofilling
- Liposuctie
- Buikwandcorrectie
- Gynaecomastie (mannenborsten)
- Ooglidcorrectie
- Injectables

024-845050
info@kliniekheyendaal.nl
www.kliniekheyendaal.nl
KliniekHeyendaal
Kliniek Heyendaal

SCAN DE QR CODE VOOR ONZE WEBSITE

Bert, Maarten en Paul

Alweer Orientalis? Dat gaan jullie toch niet denken, hoop ik? Want het Museumpark ligt me na aan het hart ligt en maakt bovendien een integrerend deel van ons aller leefomgeving uit. Daar komt nog bij dat het dit keer gaat om twee mensen die enorm veel betekenis hebben gehad voor Orientalis, Bert Peters en Maarten Nouwens, en eentje die van betekenis voor het museum gaat worden: Paul van der Velde, ja, die hoogleraar Aziatische religies die met emeritaat gaat (zie voor Bert ook elders in dit nummer).

Bert is vrij plotseling op 10 augustus overleden, vlak voor zijn 81ste verjaardag en Maarten gaat een droom waarmaken in Spanje, nadat hij zich vijf jaar lang uit de naad gewerkt had in het Orientalis-landschap. Op de dag van zijn afscheid op 14 augustus in de Karavanserai zag ik hem nog, tien minuten voor het feestje begon, met bezweet bloot bovenlijf op een trekker. Alsof dat geen gedreven commitment is!

Maar eerst Bert. Wie kende hem niet? Achter de bar van ons dorpscafé was hij, tevens lid van het kernteam, altijd een lachende inschenker. Immer in voor een kwinkslag en voor mij persoonlijk was hij de enige trouwe en betrouwbare vraagbaak bij het trage herstelproces van het Poortje. Je weet wel die oude toegangspoort aan het eind van de Cenakelweg waardoor je vroeger het nagebootste Heilig Land kon betreden. Een paar jaar geleden werd het door een bestelbus uit zijn voegen gereden. Door Bert heb ik jullie daar regelmatig kond van kunnen doen.

Want Bert zat in het bestuur van de Stichting Begraaf- en Gedenkpark en hield zich vooral bezig met bouwkundige projecten. Hij fietste ook bijna dagelijks rondes door het park en liet zich niets gelegen liggen aan een overijverige 'museumbeambte' (ik weet wie het was) die hem eens staande hield. Toen de man Bert voorhield dat het fietsen afbreuk deed aan de beleving van de museumgasten en dat hij er niet mocht fietsen,

was Berts repliek even simpel als doeltreffend: 'Ik wel' en hij fietste gewoon door.

Dan Maarten. Ik heb maar kort met de groenvrijwilligers meegedaan vanwege mijn knieën. Maar in die korte tijd zag ik zelf zijn bevlogenheid. Die tekende de jaren die hij in het park werkte. En kijk nu eens naar het resultaat! Behoudende tunnelkijkers willen de kruidentuin en de moestuin weg hebben en ook andere ingrepen ongedaan maken. Maar kijk toch eens hoe het er allemaal bij staat. Hoe ook de dorpen veel beter nu tot hun recht komen. Laat de magie van het landschap toch eens op je inwerken. Het ligt er, zelfs na de recente grote droogte, nog prachtig bij. En dat staat allemaal op het conto van Maarten en zijn vrijwilligers. En het visionaire beleid van het museum.

Tenslotte Paul van der Velde. Je zou zeggen dat hij helemaal niet in dit plaatje past. Maar weten jullie wel dat deze wandelende boekenkast, die alles weet over boeddhisme en hindoeïsme, een enorme schat aan museale beelden heeft verzameld? Ik heb met een aantal officials van het museum een bezoek mogen brengen aan hem in zijn studeerkamer aan de universiteit. De beeldenvloed in de universiteitsgang, waar hij huist, stroomt uit tot tien, twintig meter voor Pauls kamer aan weerszijden van de gang, zoveel heeft hij bijeengebracht. Daar staan ze: talloze Boeddha's en beelden van Kwan Yin, Shiva, Krishna en zelfs een Japans huisaltaar. En dan heeft hij in zijn kamer en thuis ook nog honderden 'vondsten'. Wil je een idee krijgen van wie hij is, lees dan het artikel van Bay Hagebeek over hem: <https://bodhitv.nl/paul-van-der-velde/>. Dan weet je wat voor beminnelijk mens Paul is. Vanuit deze gesteldheid wil hij ook een behoorlijke selectie van zijn verzameling in langdurige bruikleen aan het museum geven. Als je straks ergens in het park of het hoofdgebouw de liefdevolle glimlach van een manshoog Boeddhabeeld tegenkomt - weet dan aan wie dat te danken is.